

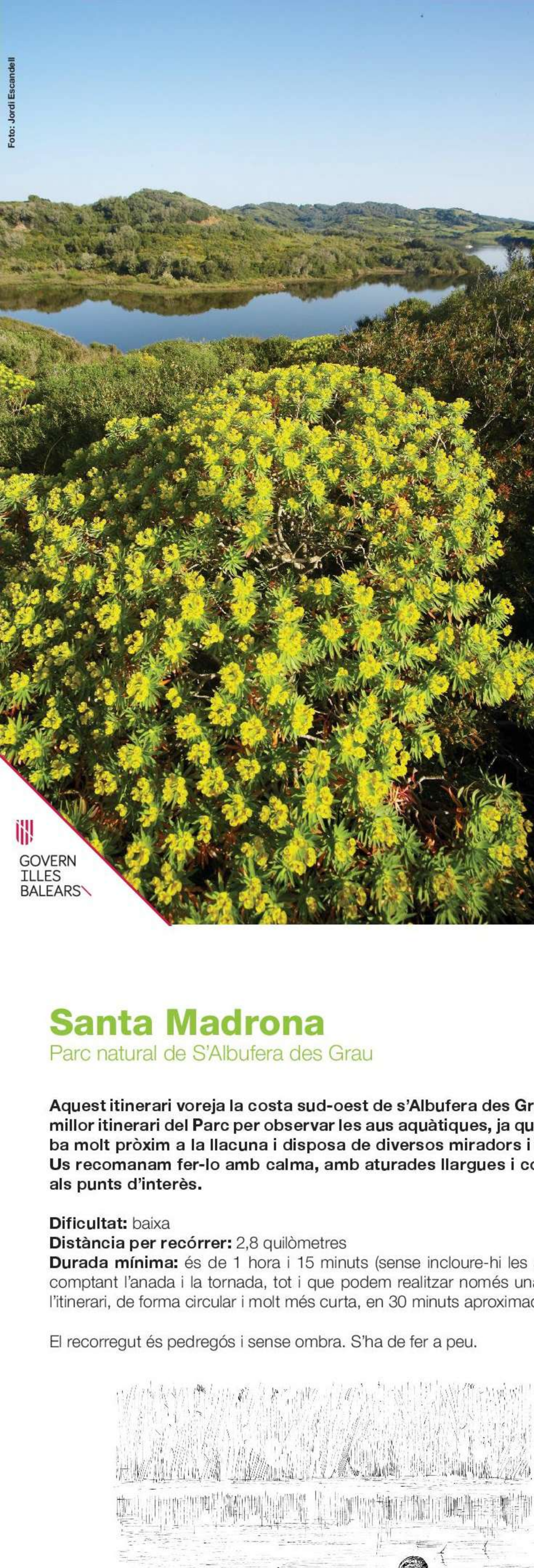

Foto: Jordi Escandell

GOVERN
ILLES
BALEARS

Santa Madrona

Parc natural de s'Albufera des Grau

Santa Madrona

Parc natural de S'Albufera des Grau

Aquest itinerari voreja la costa sud-oest de s'Albufera des Grau. És el millor itinerari del Parc per observar les aus aquàtiques, ja que es troba molt pròxim a la llacuna i disposa de diversos miradors i aguaites. Us recomanem fer-lo amb calma, amb aturades llargues i constants als punts d'interès.

Dificultat: baixa

Distància per recórrer: 2,8 quilòmetres

Durada mínima: és de 1 hora i 15 minuts (sense incloure-hi les aturades) comptant l'anada i la tornada, tot i que podem realitzar només una part de l'itinerari, de forma circular i molt més curta, en 30 minuts aproximadament.

El recorregut és pedregós i sense ombra. S'ha de fer a peu.

Grup de collblaus (Dibuix: Vicenç Sastre)

1. Centre de recepció i interpretació Rodríguez i Femenias

El recorregut comença davant el centre de recepció i interpretació, el qual podem visitar abans o després de realitzar l'itinerari. Ofereix la possibilitat de veure-hi una exposició permanent sobre els ecosistemes de s'Albufera des Grau i la projecció d'una audiovisual sobre s'Albufera. És el punt de partida de les visites guiades i altres activitats que s'ofereixen des del Parc. Al pàrquing del centre de recepció podem deixar el vehicle i, si seguim la carretera cap a la llacuna uns 200 metres, arribam a la rotonda de l'olivera. Al costat esquerre de la rotonda trobam una barrera d'ullastre i un botador de pedra per on hem de passar. Aquí comença el nostre itinerari.

Tot just quant iniciam el recorregut, trobam a la dreta unes pantalles de fusta que ens permetran gaudir d'una vista panoràmica de la cala de sa Font sense pertorbar a l'avifauna. Si seguim l'itinerari, arribam a una bifurcació del camí on hem de girar cap a la dreta i, després de pocs metres, ens tornam a trobar amb una altra bifurcació, on hem de tornar a girar cap a la dreta per poder arribar a la punta de ses Ànades.

Cagaïres o corbs marins grossos (Foto: Fernando Mozos)

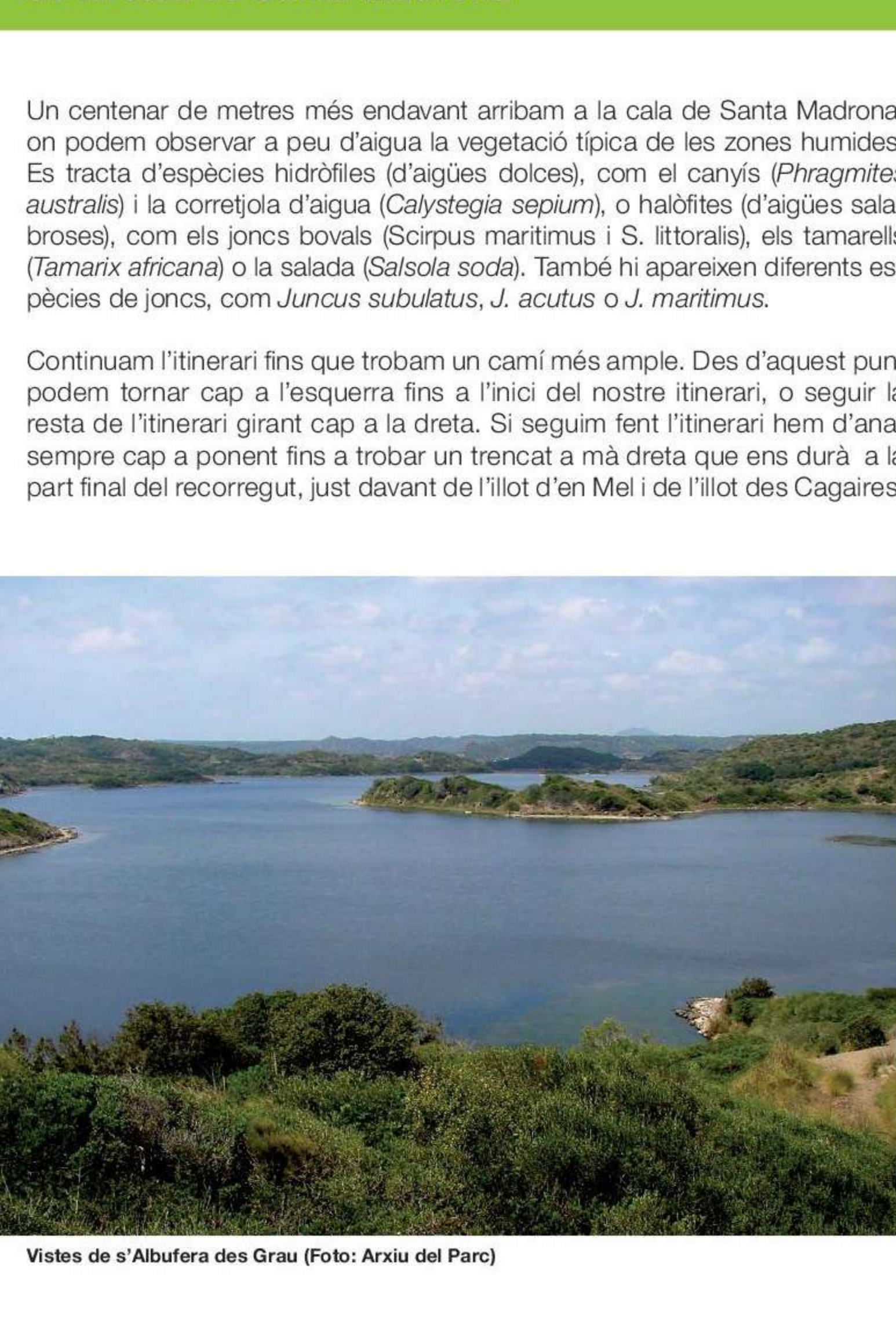
2. Observar les aus des de la punta de ses Ànades

Baixant a la punta de ses Ànades, hi ha dues pantalles de fusta a mà esquerra, a més d'una caseta de fusta en front des de la qual podem observar les aus sense que elles s'adonin de la nostra presència.

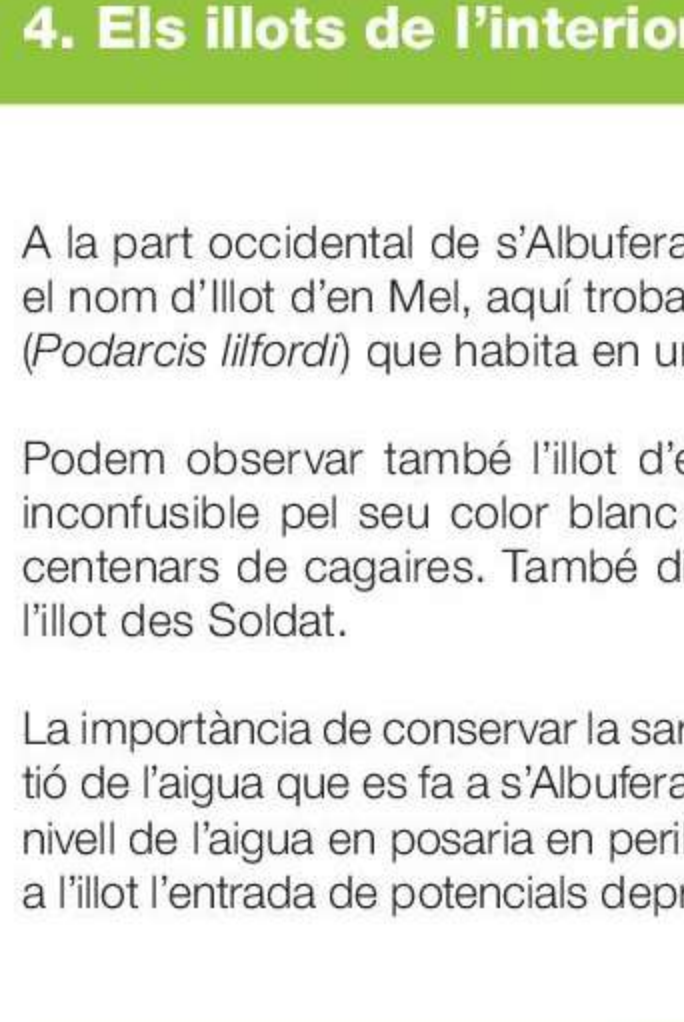
Les aus que es veuen des d'aquest indret entren a la llacuna com a zona de descans i alimentació. D'aquestes n'hi ha que viuen tot l'any a s'Albufera (sedentàries), i d'altres que només hi romanen temporalment (migrants).

Entre les aus migrants podem distingir les que provenen del nord d'Europa, que omplen la llacuna entre els mesos de novembre i febrer (hivernants), i les que arriben d'Àfrica per a passar l'estiu i criar (estivals).

Les aus aquàtiques que observarem de manera més fàcil a la zona són les foges (*Pandion haliaetus*), els collblaus (*Anas platyrhynchos*), els cagaïres (*Phalacrocorax carbo*), els rabassots (*Aythya ferina*), els agrons (*Ardea cinerea*), les cames de jonc (*Himantopus himantopus*), entre d'altres. A més podem veure-hi al-

Fogtes (Foto: Jordi Escandell)

Àguila peixatera (Dibuix: Vicenç Sastre)

tres espècies més emblemàtiques, com l'àguila peixatera (*Pandion haliaetus*) i el milà (*Milvus milvus*).

Les foges són les aus més nombroses del Parc; de color negre amb el bec blanc, són especialment abundants a l'hivern encara que una petita població romanen durant tot l'any a la llacuna. S'alimenten d'herbes fogteres (*Ruppia cirrhosa* o *Potamogeton pectinatus*).

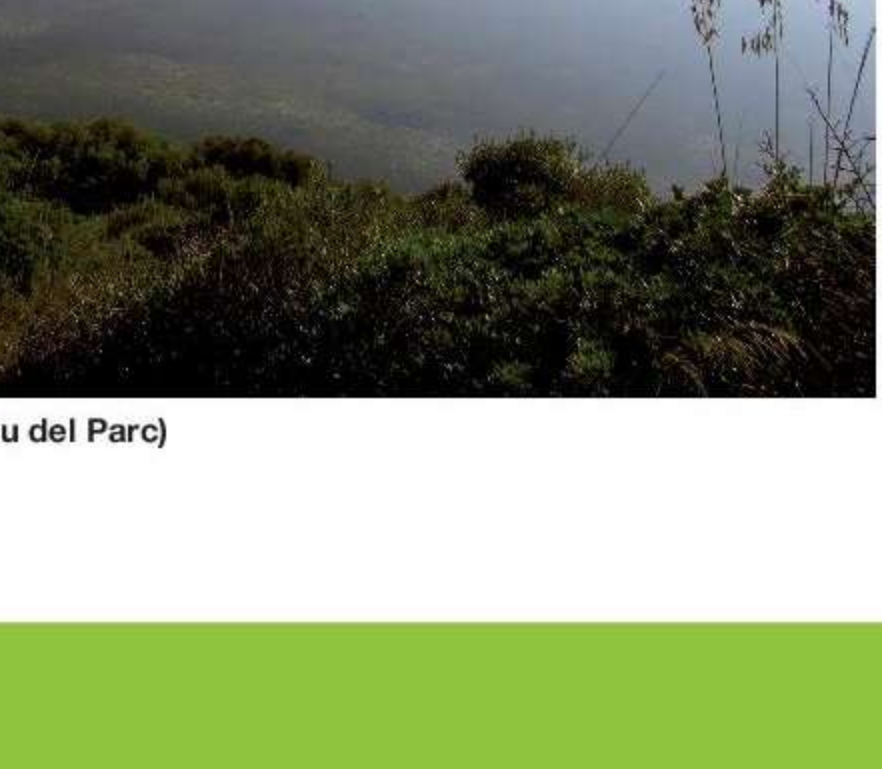
Els cagaïres (*Phalacrocorax carbo* subsp. *sinensis*), de color negre i cos estilitzat, arriben durant l'hivern i en gran nombre des de Dinamarca, Holanda i Alemanya

per alimentar-se de peixos.

Les cames de jonc (*Himantopus himantopus*) són de color blanc amb unes potes llargues i peus plans que els permeten caminar per damunt el fang. Quan senten la presència de perill emeten un crit característic, que els ha donat també el nom d'avisadors.

No és rar veure en ocasions l'espectacular activitat de l'àguila peixatera (*Pandion haliaetus*) pescant a la llacuna llisses i anguiles amb les potes. En algunes zones de s'Albufera hi ha uns reposadors que fan servir com a lloc de descans i vigia.

Després d'observar les aus, continuem el nostre itinerari i tornam pel mateix camí que ens ha dut a la punta de ses Ànades.

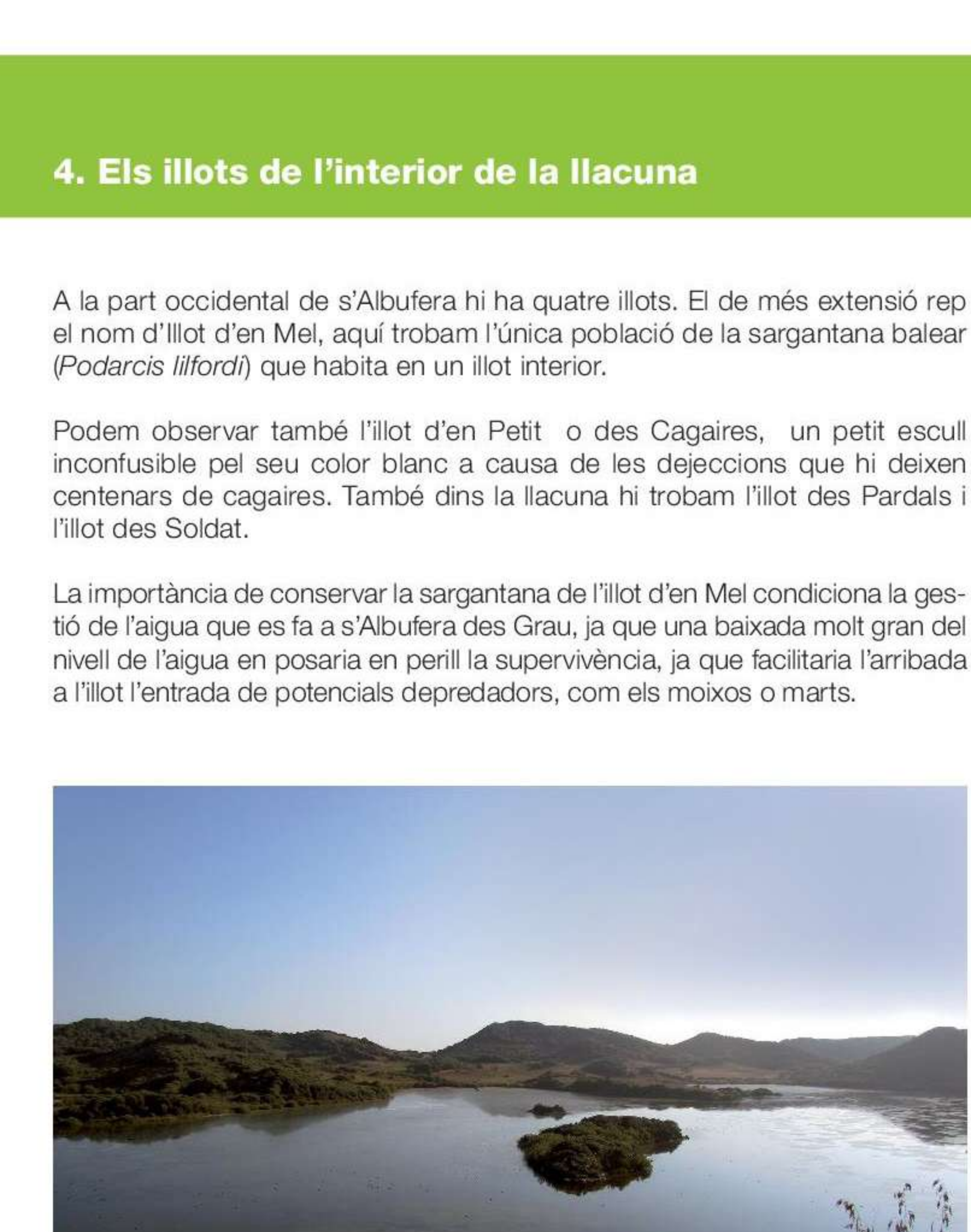

Cames de jonc (Dibuix: Vicenç Sastre)

3. La vegetació de zona humida de la cala de Santa Madrona

Un centenar de metres més endavant arribam a la cala de Santa Madrona, on podem observar a peu d'aigua la vegetació típica de les zones humides. Es tracta d'espècies hidròfiles (d'aigües dolces), com el canyís (*Phragmites australis*) i la corretjola d'aigua (*Calystegia sepium*), o halòfiles (d'aigües salabroses), com els joncs bovals (*Scirpus maritimus* i *S. littoralis*), els tamarrells (*Tamarix africana*) o la salada (*Salsola soda*). També hi apareixen diferents espècies de joncs, com *Juncus subulatus*, *J. acutus* o *J. maritimus*.

Continuam l'itinerari fins que trobam un camí més ample. Des d'aquest punt podem tornar cap a l'esquerra fins a l'inici del nostre itinerari, o seguir la resta de l'itinerari girant cap a la dreta. Si seguim fent l'itinerari hem d'anar sempre cap a ponent fins a trobar un trencat a mà dreta que ens durà a la part final del recorregut, just davant de l'illot d'en Mel i de l'illot des Cagaïres.

Vistes de s'Albufera des Grau (Foto: Arxiu del Parc)

4. Els illots de l'interior de la llacuna

A la part occidental de s'Albufera hi ha quatre illots. El de més extensió rep el nom d'Illot d'en Mel, aquí trobam l'única població de la sargantana balear (*Podarcis lilfordi*) que habita en un illot interior.

Podem observar també l'illot d'en Petit o des Cagaïres, un petit escull inconfusible pel seu color blanc a causa de les dejeccions que hi deixen centenars de cagaïres. També dins la llacuna hi trobam l'illot des Pardals i l'illot des Soldat.

La importància de conservar la sargantana de l'illot d'en Mel condicionarà la gestió de l'aigua en es fa a s'Albufera des Grau, ja que una baixada molt gran del nivell de l'aigua en posaria en perill la supervivència, ja que facilitaria l'arribada a l'illot l'entrada de potencials depredadors, com els moixos o marts.

Panoràmica de l'illot d'en Mel (Foto: Arxiu del Parc)

5. Es Prat

Un poc més endavant, i just abans del final del nostre itinerari, trobam dues pantalles de fusta més. Des d'aquest punt podem gaudir d'una vista panoràmica des Prat de s'Albufera.

Es Prat de s'Albufera és una zona impermeable i gairebé plana que queda inundada a l'hivern. Constitueix un hàbitat idoni per a moltes espècies vegetals, com les orquídies, i per a alguns animals, com els tallanassos (ibèl·lules), les ànemes, les granotes i el mart.

Durant els anys cinquanta en es Prat es va començar a cultivar arròs, tot i que prest es va abandonar aquest conreu perquè era poc rendible. Actualment, hi pasturen, de forma esporàdica, vaques de raça menorquina.

Mart (Foto: Jordi Escandell)

Vaques de raça menorquina (Foto: Jordi Escandell)

6. L'activitat agrària al Parc

Des d'aquest punt es pot veure darrere des Prat els plans de Favàritx, plana actualment agrícola on hi ha diversos llocs com sa Boval Vella, l'estància des Prat i sa Bovaleta, i al fons, el monument geomorfològic del puig de sa Sella, amb la seva forma típica de sella de muntar a cavall.

Els llocs són les unitats socioeconòmiques rurals de l'illa. En l'actualitat, la principal activitat dels llocs és la cria de bestiar boví de llet per fer formatge amb un sistema de producció semi extensiu. Aquest sistema de producció, conjuntament amb una rotació tradicional de cultius (sementers), ha conformat una estructura del terreny amb mosaic de zones pasturades, zones de cultiu i zones boscoses. Aquesta estructura permet mantenir la qualitat paisatgística i l'existència d'una elevada biodiversitat. El manteniment dels usos que són compatibles amb la conservació dels valors naturals és un dels principals objectius de la gestió del Parc natural de s'Albufera des Grau.

Lloc s'Estància Alta (Foto: Martí Escudero)

Parc natural de s'Albufera des Grau

Centre de recepció Rodríguez i Femenias

Ctra. de Maó a es Grau, km.3,5, desviació Llimpa. 07700 Maó

Tel. 971 17 77 05 i 609 60 12 49. Més informació i mapes a www.balearsnatura.com